

کرونا ویروس: اقتصاد جهانی در معرض خطر است

ترجمه و تدوین: مهدیه نصوحیان^۱

مقدمه

گسترش شیوع ویروس کرونا در جهان، علاوه بر فشار بر بخش بهداشت و درمان و نیز تحمیل هزینه‌های مضاعف به بهداشت و سلامت دولت و خانواده‌ها، سبب ایجاد ضربه بزرگی به کسب‌وکارهای اقتصادی، تجاری، تولیدی و خدماتی گردیده است. لذا OECD گزارشی را در این راستا ارائه داده است که در آن به تحلیل اقتصاد در معرض خطر ناشی از اپیدمی کرونا می‌پردازد.

شیوع ویروس کرونا در حال حاضر رنج بزرگ انسانی و اختلال عمده اقتصادی را به همراه داشته است. انقباضات تولید در چین در سراسر جهان احساس می‌شود که نشان دهنده نقش اصلی و رو به رشد چین در زنجیره‌های عرضه جهانی، بازارهای مسافرتی و کالایی است. شیوع در اقتصادهای دیگر دارای اثرات مشابه و البته در مقیاس کوچک‌تر است.

چشم‌انداز رشد به شدت نامعلوم است.

- با این فرض که پیک‌های اپیدمی در چین در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۰ و شیوع آن در سایر کشورها خفیف و مهار شده بوده است، رشد جهانی امسال می‌تواند حدود ۱/۲ درصد در مقایسه با آنچه در چشم‌انداز اقتصادی نوامبر ۲۰۱۹ انتظار می‌رفت، کاهش یابد.
- بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی در سال ۲۰۲۰ به ۲,۴٪ برسد، از ۲,۹٪ ضعیف‌تر حاضر در ۲۰۱۹، با احتمال اینکه حتی رشد در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۰ منفی باشد.

^۱ کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی، مؤسسه آموزش عالی صبح صادق.

شاخص کارآفرینی(ویژه نامه کسب وکارها در بحران کرونا)/۶۱

- چشم‌اندازهای چین به طور قابل توجهی مورد بازبینی قرار گرفته است، امسال رشد آن به زیر ۵٪ کاهش می‌یابد، پیش از آنکه در سال ۲۰۲۱ به بیش از ۶٪ برسد، زیرا خروجی به تدریج به سطح پیش‌بینی شده قبل از شیوع باز می‌گردد.
 - تأثیر منفی بر اعتماد، بازارهای مالی، بخش مسافرتی و اختلال در تأمین زنجیره باعث تغییر در روند نزولی در کلیه اقتصادهای گروه ۲۰ در سال ۲۰۲۰ می‌شود، به ویژه مواردی از جمله ژاپن، کره و استرالیا که به شدت با چین به هم پیوسته است.
 - با وجود اینکه اثرات ویروس همان‌طور که فرض می‌شود محو خواهد شد، تأثیر بر اعتماد و درآمدهای اقدامات سیاست‌گذاری شده هدفمند در اکثر اقتصادهای در معرض خطر می‌تواند به رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی در $\frac{1}{4}$ درصد در سال ۲۰۲۱ کمک کند.
 - شیوع طولانی‌تر و شدیدتر ویروس کرونا که به طور گسترده در سراسر منطقه آسیا و اقیانوسیه، اروپا و آمریکای شمالی گسترش یافته است، چشم‌اندازها را به‌طور چشمگیری تضعیف می‌کند. در این رویداد، رشد جهانی می‌تواند در سال ۲۰۲۰ به $\frac{1}{2}$ درصد، نیمی از میزان پیش‌بینی شده قبل از شیوع ویروس کاهش یابد.
- برای غلبه بر ویروس کرونا و تأثیر اقتصادی آن، دولت‌ها باید با سرعت و قوی عمل کنند.
- دولت‌ها باید برای جلوگیری از سرایت و ابتلا به بیماری اقدامات بهداشتی و مؤثر را در زمینه سلامت عمومی تضمین کنند و به منظور حمایت از سیستم‌های مراقبت بهداشتی و کارگران و محافظت از درآمدهای گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی و مشاغل در هنگام شیوع ویروس، سیاست‌های هدفمندی را اجرا کنند.
 - سیاست‌های پشتیبانی کلان اقتصادی می‌تواند به بازگرداندن اعتماد و بهبود تقاضا کمک کند اما نمی‌تواند اختلالات ناشی از تعطیلی‌های اجباری و محدودیت‌های مسافرتی را جبران کند.
 - اگر سیر نزولی خطرات تحقق یابد، به نظر می‌رسد رشد بیماری برای یک دوره طولانی بسیار ضعیف‌تر است، اقدامات چندجانبه هماهنگ برای اطمینان از سیاست‌های درمانی مؤثر، اقدامات مهار و کاهش بیماری، حمایت از اقتصادهای کم درآمد و افزایش مشترک هزینه‌های مالی مؤثرترین وسیله برای بازگرداندن اعتماد و حمایت از درآمد خواهد بود.

۶۲ کرونا ویروس: اقتصاد جهانی در معرض خطر است

پیش‌بینی چشم‌انداز اقتصاد موقت از منظر سازمان OECD، ۲ مارچ ۲۰۲۰

رشد واقعی تولید ناخالص داخلی (GDP)

٪ سال به سال تغییر می‌کند

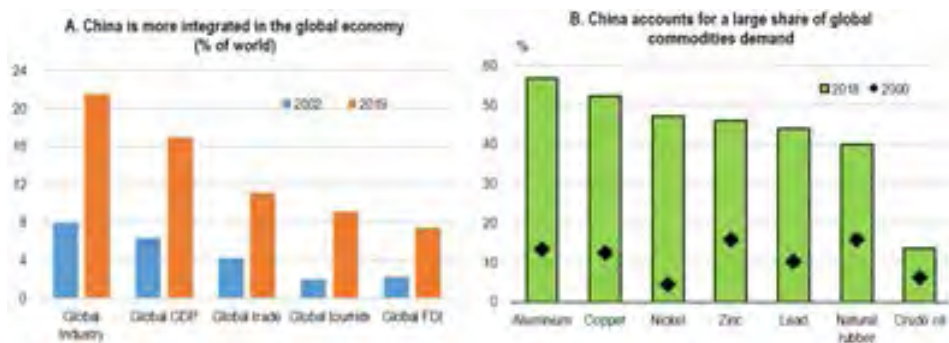
۲۰۲۱		۲۰۲۰		۲۰۱۹	
متفاوت از پیش‌بینی ماه نوامبر EO	پیش‌بینی‌های موقت EO	متفاوت از پیش‌بینی ماه نوامبر EO	پیش‌بینی‌های موقت EO		
۰,۳	۲,۳	-۰,۵	۲,۴	۲,۹	جهان
۰,۲	۲,۵	-۰,۵	۲,۷	۳,۱	گروه ۲۰
۰,۳	۲,۶	-۰,۵	۱,۸	۱,۷	استرالیا
۰,۲	۱,۹	-۰,۳	۱,۳	۱,۶	کانادا
۰,۰	۱,۲	-۰,۳	۰,۸	۱,۲	منطقه یورو
۰,۰	۰,۹	-۰,۱	۰,۳	۰,۶	آلمان
۰,۲	۱,۴	-۰,۳	۰,۹	۱,۳	فرانسه
۰,۰	۰,۵	-۰,۴	۰,۰	۰,۲	ایتالیا
۰,۰	۰,۷	-۰,۴	۰,۲	۰,۷	ژاپن
۰,۰	۲,۳	-۰,۳	۲,۰	۰,۲	کره
-۰,۲	۱,۴	-۰,۵	۰,۷	-۰,۱	مکزیک
۰,۱	۲,۳	-۰,۳	۲,۷	۰,۹	ترکیه
-۰,۴	۰,۸	-۰,۲	۰,۸	۱,۴	انگلستان
۰,۱	۲,۱	-۰,۱	۱,۹	۲,۳	آمریکا
۰,۰	۰,۷	-۰,۳	-۲,۰	-۲,۷	آرژانتین
۰,۰	۱,۸	۰,۰	۱,۷	۱,۱	برزیل
۰,۹	۶,۴	-۰,۸	۴,۹	۶,۱	چین
-۰,۸	۵,۶	-۱,۱	۵,۱	۴,۹	هند
۰,۰	۵,۱	-۰,۲	۴,۸	۵,۰	اندونزی
-۰,۱	۱,۳	-۰,۴	۱,۲	۱,۰	روسیه
۰,۵	۱,۹	۰,۰	۱,۴	۰,۰	عربستان
-۰,۳	۱,۰	-۰,۶	۰,۶	۰,۳	آفریقا جنوبی

به دلیل شیوع کرونا و بروس چشم اندازهای اقتصاد به شدت نامعلوم و نامشخص است

شیوع ویروس کرونا در حال حاضر رنج بزرگ انسانی و اختلال عمده اقتصادی را به همراه داشته است. در چین، تلاش‌ها و اقدامات زیادی برای جلوگیری و مهار بیماری شامل قرنطینه و محدودیت‌های گسترده‌ای در زمینه کار و مسافرت به وجود آمده که منجر به تأخیرهای غیرمترقبه در راه‌اندازی مجدد کارخانه‌ها پس از تعطیلات سال نو قمری و کاهش شدید بسیاری از فعالیت‌های بخش خدمات شده است. این اقدامات حاکی از رکود قابل توجه در تولید است، در حالی که اثرات شیوع پایدار است. شیوع در کشورهای دیگر از جمله کره و ایتالیا، اقدامات مهار از جمله قرنطینه و بسته شدن مرزها را هرچند در مقیاس کوچک‌تر برانگیخته است.

پیامدهای منفی این تحولات برای سایر کشورها، از جمله مختل شدن مستقیم زنجیره‌های عرضه جهانی، کاهش تقاضا برای کالاها و خدمات وارداتی و رکود منطقه‌ای گسترده در جهانگردی و مسافرت بین‌المللی، قابل توجه است. عدم تمایل به ریسک در بازارهای مالی افزایش یافته است، به طوری که نرخ بهره ۱۰ ساله ایالات متحده آمریکا به رکورد پایین سقوط کرده و قیمت سهام و کالاها کاهش یافته و اعتماد مصرف‌کننده از بین رفته است.

نسبت به ایزودهای مشابه در گذشته مانند شیوع سارس در سال ۲۰۰۳، اقتصاد جهانی به طور قابل توجهی به هم پیوسته شده است و چین نقش بسیار گسترده‌تری در تولیدات جهانی، تجارت، گردشگری و بازارهای کالا ایفا می‌کند (شکل ۱). این مسئله باعث می‌شود شوک منفی در چین تشدید سرریز اقتصادی به سایر کشورها را در پی داشته باشد. حتی اگر عمر شیوع بیماری کوتاه باشد، با بهبود تدریجی تولید و تقاضای چند ماه آینده، باز هم ضربه چشمگیری به رشد جهانی در سال ۲۰۲۰ خواهد زد.

شکل ۱. چین سهم فزاینده‌ای از فعالیت‌های جهانی را به خود اختصاص داده است

توجه: سهم صنعت، تولید ناخالص داخلی (GDP) و تجارت به دلار ثابت ایالات متحده آمریکا. سهم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) جهانی در دلار آمریکا فعلی. داده‌های سهم توریستی مربوط به سال‌های ۲۰۰۲ و ۲۰۱۷ و داده‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) مربوط به سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۱۸ می‌باشد.

منبع: بانک اطلاعاتی چشم‌انداز اقتصادی OECD؛ OECD FDI در ارقام، اکتبر ۲۰۱۹؛ و بانک جهانی

علائم تثبیت پیش از شیوع کووید ۱۹ پدیدار شده بود، اگرچه فعالیت اقتصادی

ضعیف باقی‌مانده بود

پیش از شیوع کووید ۱۹، داده‌های فعالیت بی‌ثبات باقی‌مانده بودند اما شاخص‌های ارزیابی شروع به تثبیت یا بهبود در تولید و خدمات کردند (شکل ۲). شرایط مالی همچنین به دنبال اقدامات برای افزایش مسکن در سیاست‌های پولی و کاهش تنش‌های سیاست تجارت تقویت شده است. برآوردهای اولیه حاکی از آن است که رشد تولید ناخالص داخلی جهانی (GDP) در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۱۹ با اعتصابات، ناآرامی‌های اجتماعی و بلایای طبیعی که در تعدادی از کشورها بر فعالیت تأثیر می‌گذارد، بیش از ۲/۲ درصد (با نرخ سالانه بر اساس PPP) کندتر شد (شکل ۲). رشد در ایالات متحده آمریکا نزدیک به روند باقی‌مانده است، اما به دنبال افزایش مالیات بر مصرف در ماه اکتبر، تقاضا به شدت در ژاپن کاهش یافت و در اقتصادهایی مانند آلمان که به شدت در معرض رکود تجارت جهانی بودند، ضعیف ماند. با پایین آمدن سرعت رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) در چین و وام‌های غیرعملیاتی بزرگ و

شاخص کارآفرینی(ویژه نامه کسب و کارها در بحران کرونا)/۶۵

سرمایه‌گذاری در ترازنامه‌های شرکت‌های قدرتمند هند، این رشد در بسیاری از اقتصادهای بازار نوظهور کاهش می‌یابد.

تولید صنعتی در اواخر سال ۲۰۱۹ همچنان راکد بود و سرعت رشد هزینه‌های مصرف‌کننده با وجود دستاوردهای اشتغال پایدار، کاهش یافت. سرعت سقوط فروش جهانی خودرو تا سال ۲۰۱۹ تعدیل شد، اما به دنبال آن تقاضا دوباره کاهش پیدا کرد، به طوری که داده‌های موقت حاکی از کاهش ۱۰ درصدی فروش ماهانه جهانی در ژانویه سال ۲۰۲۰ و کاهش ۲۰ درصدی در چین است.

تجارت جهانی نیز بسیار ضعیف مانده است. حجم معاملات بازرگانی در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۱۹ و به طور کلی در سال ۲۰۱۹ کاهش یافت که از سال ۲۰۰۹ تاکنون بی‌سابقه بود (شکل ۳، پنل الف). ترافیک کانتینری بنادر و ترافیک حمل‌ونقل هوایی نیز پیش از شیوع کرونا و پیروس کاهش یافته بود و به نظر می‌رسد سقوط شدیدتری در کوتاه‌مدت اتفاق می‌افتد. اقدامات زمینه‌یابی برای تولید سفارشات صادراتی جدید رو به افزایش بود اما در زمینه‌یابی موسسه مدیریت پروژه (PMI) در ماه فوریه و به‌ویژه ژاپن و استرالیا دچار افت شد. داده‌های سرمایه‌گذاری نیز ضعیف هستند و به دلیل عدم اطمینان مداوم و ضعف پیش‌بینی شده در رشد جمعیت آینده، سرمایه‌گذاری تا حدودی متوقف شده است. رشد سرمایه‌گذاری انبوه در اقتصادهای گروه ۲۰ (به استثنای چین) در اوایل سال ۲۰۱۸ از نرخ سالانه ۵ درصد پایین آمد و به تنها ۱ درصد در سال گذشته رسید.

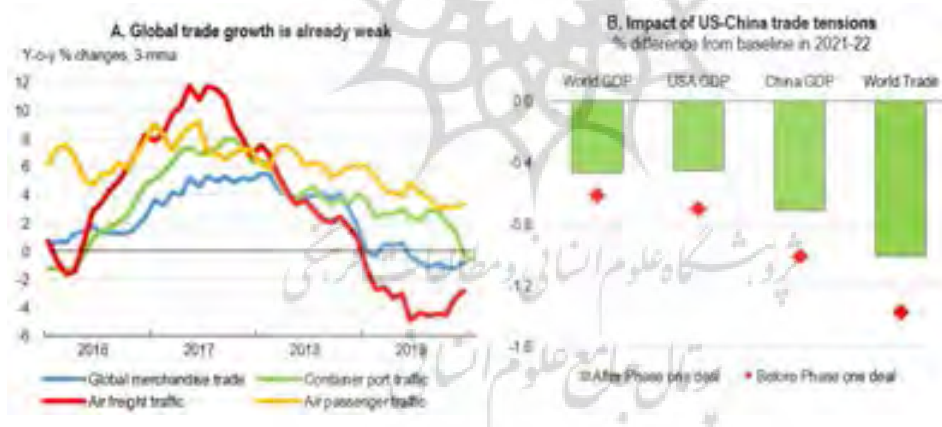

شکل ۲. سرعت رشد جهانی کاهش یافته است

توجه: تولید ناخالص داخلی (GDP) با قیمت‌های ثابت بر اساس PPP. اطلاعات مربوط به سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۱۹ تخمین زده شده است. مجموعه مؤسسات مدیریت پروژه (PMI) اقتصاد پیشرفته یک میانگین وزنی PPP برای استرالیا، منطقه یورو، ژاپن، انگلستان و ایالات متحده آمریکا است.

منبع: بانک اطلاعاتی چشم‌انداز اقتصادی OECD؛ و Markit

تعرفه‌های بالاتر که در دو سال گذشته به تجارت دوجانبه ایالات متحده آمریکا و چین تحمیل شده است، عامل مهمی در ضعف تقاضای جهانی، تجارت و سرمایه‌گذاری است. توافقنامه تجاری «فاز یک» ایالات متحده آمریکا و چین در ژانویه پیشرفت مطلوبی است که باید به کاهش برخی از این تأثیرات کمک کند. با این وجود، تعهد چین برای خرید ۲۰۰ میلیارد دلار کالا و خدمات اضافی از ایالات متحده آمریکا طی سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۱ (نسبت به مبنای سال ۲۰۱۷ در حدود ۱۸۰ میلیارد دلار) بدون بر هم زدن تجارت شخص ثالث چالش‌برانگیز خواهد بود و تعرفه‌های دو جانبه نسبت به دو سال قبل اساساً بالاتر باقی‌مانده است. به طور کلی، توافق فاز یک باعث کاهش رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ از اقدامات انجام شده در دو سال گذشته با حدود ۰٫۱ درصد در سال می‌شود (شکل ۳، پنل ب).

شکل ۳. تجارت جهانی با تداوم فشار تنش‌های تجاری ضعیف می‌ماند

شاخص کارآفرینی(ویژه نامه کسب و کارها در بحران کرونا)/۶۷

توجه: برآوردهای موجود در پنل ب، تأثیر ترکیبی تغییرات در تعرفه‌های دو جانبه را نشان می‌دهد که توسط ایالات متحده آمریکا و چین در سال ۲۰۱۹، قبل و بعد از توافق فاز یک و افزایش جهانی ۵۰ نقطه‌ی پایه در صرف ریسک سرمایه‌گذاری اعمال شد و پیش از آنکه به تدریج محو شود، به مدت سه سال برجا ماند.

نتیجه‌گیری

با شیوع اپیدمی کرونا بسیاری از کسب‌وکارها، به دلیل عدم انباشته شدن تقاضا، دچار ضرر و زیان‌هایی غیرقابل جبران گردیده‌اند. همچنین این بحران تأثیرات مستقیم و غیرمستقیمی بر تولید گذاشته و سبب شده تولید ناخالص داخلی کاهش یابد که جبران آن به دلیل محدود بودن زمان به طور کامل صورت نمی‌گیرد. با این وجود می‌توان گفت بحران کرونا عواقب وخیمی بر اقتصاد جهان خواهد داشت و می‌تواند توقف کامل اقتصاد جوامع را به دنبال داشته باشد؛ بنابراین در این زمان اتخاذ سیستم‌های سیاسی و تصمیمات سریع و نیز برنامه‌ریزی و آینده‌نگری دولت نقش بسزایی در جلوگیری از فلج شدن اقتصاد خواهد داشت.

منابع

OECD Interim Economic Assessment.2020. Coronavirus, The world economy at risk. [oecd.org/economic-outlook](https://www.oecd.org/economic-outlook/).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی